

Łączyły nas również zainteresowania naukowe, a zwłaszcza te dotyczące českého odrodzenia narodowego. W ostatnich latach namawiał mnie, abym skłoniła moich uczniów do zajęcia się okresem českého baroku i jeho jazykiem. Bawiło go, že žartovališmy z Niego, iż dostal „barokowego bzika”.

Przyjeżdżałam często do Pragi v rámci spoluprácy między UK i UJ. Sasza zawsze czekał o šwicie na dworcu. Smutné będa bez niego pobyty v Pradze.

Teresa Zofia Orłoś

Ladislav Soldán pětadesátiletý

Jakkoliv to zní neuvěřitelně, literární historik, teoretik, literární a divadelní kritik doc. PhDr. Ladislav Soldán, CSc., se dožívá 10. října 2003 pětadesátilet. S jeho působením je téměř nerozlučně spjat rozvoj oddělení literární vědy Ústavu bohemistiky a knihovnictví, na něž nastoupil nejprve jako externí pedagog v roce 1991, od roku 1994 pracoval na poloviční, od roku 2001 na plný úvazek. Jeho přednášky a semináře, zaměřené na českou literaturu od 90. let 19. století do současnosti, prozrazují nejen hlubokou akribii pedagoga, ale také znalost toho, čemu se říká literární společenství a literární provoz. Vždyť doc. L. Soldán patří k našim současným nejaktivnějším a nepohotovějším literárním kritikům. Svě literární a divadelní kritiky, stati k jubileím, glosy a sloupky uveřejňoval od roku 1976 v „Rovnosti”, „Svobodném slově”, z časopisů v „Tvorbě”, „Kmeni” i v „Literárním měsíčníku”, v 90. letech v „Lidové demokracii”, v nově založeném časopisu „Alternativa” a „Alternativa nová”, od roku 2002 v „Akordu”, jeho studie se začaly objevovat v časopisu „Česká literatura” (od roku 1978) i v dalších periodikách a sbornících. Dlouhodobě přispívá recenzemi a studii do „Vlastivědného věstníku moravského”.

Málokdo ví, že doc. L. Soldán píše také poezii pod pseudonymem (mohu-li to nyní prozradit) Ladislav Jurkovič. Svě verše představil v poslední době u příležitosti autorských čtení v Brně a v rámci jednoho večera poezie v Opavě; časopisecky publikoval básně v kulturní příloze brněnského KAMu, jejíž je od vzniku periodika stálým přispěvatelem i jako kritik, „Sedmé generaci”, „Jihovýchodní pošť”, i v „Právu”, „Literárních novinách” a „Akordu”. Několik Soldánových básní přeložil do polštiny Wilhelm Przewczek (časopisecky publikovány v Polsku). Do srbštiny přeložila čtyři jeho básně Katarina Mitrinović-Štěpánek (v časopise „Svezke” 2002, č. 62–63). Občas se Ladislav Soldán sám v žertu označuje nikoliv za literárního vědce, ale za literární postavu. Vystupuje totiž jako jeden z hrdinů románu Pavla Řezníčka *Hvězdy kvelbu. Román mládí* (1992, 1986 samizdat), odehrávajícího se v brněnském intelektuálním prostředí 60. let.

Doc. L. Soldán jako poučený literární teoretik vnesl do opavského bohemistického prostředí důležité zkušenosti z dlouholetého působení vědeckého pracovníka

brněnské pobočky Ústavu pro českou literaturu ČSAV, poté AV ČR (pracoval zde v období 1977–2001). Při vedení diplomových prací a při výkladu literárních děl na seminářích literární historie, teorie a kritiky učí studenty uplatňovat pohledy strukturně, popřípadě strukturně-sémioticky a hermeneuticky orientované brněnské školy literární interpretace. Některé jeho práce jsou nadto zaměřeny jak literárněvědně, tak esteticko-filozoficky. Známostí je to, že učitelem a přítelem doc. L. Soldána byl brněnský estetik Oleg Sus, svým kritickým působením nedílně spjatý zvláště s časopisem „Host do domu“, jehož dílu se jubilant dlouhodobě věnuje jako editor a autor studií. Není mu cizí ani komparativně orientované uvažování nad literárními díly, přičemž často využívá kontaktové, genetické větve srovnávací literární vědy.

Vedle podílu na základních výzkumných úkolech Ústavu pro českou literaturu AV ČR (především *Lexikon české literatury*) se po napsání monografie o Jaroslavu Haškovi hlavně v 80. letech soustředil na studie o významných osobnostech české literární kritiky (F. X. Šaldovi, Oldřichu Králíkovi, Bedřichu Václavkovi a Juliu Fučíkovi, též o Karlu Čapkovi estetikovi a kritikovi i o dalších). Dominantou jeho literárněhistorického zaměření se v 90. letech stala zejména česká katolická literatura, ale také výzkum meziválečných kulturních a literárních česko-německých a česko-židovských vztahů. Významnou složkou Soldánova působení je rovněž ediční práce, zvláště z poslední doby (například vydání povídek Karla Schulze se zasvěceným doslovem atd., viz bibliografie). Doslovy doprovodil některá díla prozaická (F. V. Krejčího) i básnická (Mileny Fucimanové, Theofila Halamy, Jaromíra Hořce, Jaroslava Zatloukala, Jindřicha Zogaty). Kromě toho je náš oslavenec uznávaným znalcem slovenské i srbochorvatské literatury a literární vědy. V březnu až dubnu 2000 působil jako hostující profesor na katedře slavistiky v Bělehradě (Filološki fakultet Univerzity Beograd).

Ladislav Soldán se narodil v Brně; dětství a mládí prožil ve Sloupě v Moravském krasu. Několik svých studií věnoval rovněž významným osobnostem spjatým s jeho rodným krajem (Miloslavu Hýskovi, básniku a knězi J. N. Soukopovi, sběrateli pohádek Vavřinci Švédovi). V l. 1956–1961 studoval Filozofickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně (obor filozofie – dějepis), ve studiích pokračoval v l. 1963–1970 tamtéž (obor Divadelní věda). V l. 1962–1963 byl zaměstnán v Petrově nad Desnou (okres Šumperk) jako učitel ZŠ, v l. 1963–1964 ve Sloupě v Moravském krasu (okres Blansko) opět jako učitel ZŠ, v l. 1964–1970 byl odborným asistentem na Katedře společenských věd Inštitútu lékařov a farmaceutov v Bratislavě, na níž přednášel problematiku filozofické antropologie, v l. 1970–1972 odborným pracovníkem v Okresním kulturním středisku v Blansku (metodologicky se věnoval amatérským divadelním souborům a publikoval kritiky jejich inscenací), v l. 1972–1975 ředitelem Okresního vlastivědného muzea tamtéž (mj. publikování statí z oblasti regionálních dějin), v l. 1975–1977 byl odborným asistentem Strojní fakulty Vysokého učení technického v Brně, poté odborným a od r. 1985 vědeckým pracovníkem brněnské pobočky ÚČL ČSAV ČR.

Kolega doc. L. Soldán zastával nebo zastává řadu vědeckých a akademických funkcí (v redakčních a vědeckých radách, ve výborech vědeckých společností, v expertních kolegiích). V l. 1990–1996 byl členem redakční rady časopisu „Host“ (Brno), v l. 1991–1993 působil v redakční radě časopisu Proglas (Brno), v l. 1992–1994 byl externím redaktorem nakladatelství JOTA (Brno), je členem Obce spisovatelů (od roku 1990), Společnosti F. X. Šaldy atd.

Rovněž bibliografie odborných a vědeckých prací doc. L. Soldána je bohatá, proto se omezuje jen na její výběr. Avšak před tím našemu kolegovi popřejme hodně sil, pevné zdraví, optimismus ducha a osobní i rodinnou pohodu.

Ad multos annos!

Libor Martinek, Opava

Bibliografie (výběr)

1. Knihy

Ještě naposled. Básnický deník z let 1998–1999, Brno–Žilina 1999 [pod pseudonymem Ladislav Jurkovič].

Karel Dostál-Lutinov a Nový život: dva sloupy Katolické moderny, Rosice u Brna: Gloria, 2000.

Od konce století před práh milénia (Studie a úvahy z dějin české literatury), Rosice u Brna: Gloria – Praha: Aquarius, 2001.

Z krasového Sloupu i odjinud. Studie a portréty, Rosice u Brna: Gloria, 2001.

[s Bohušem Balajkou a Emilem Charouzem], *Přehledné dějiny literatury*. Díl 2. *Dějiny české literatury od konce 19. století do r. 1945 s přehledem vývojových tendencí světové literatury*, Praha: Fortuna, 1995.

[s Bohuslavem Hoffmannem, Jiřím Urbancem, Miladou Piskovou, Emilem Charouzem, Naděždou Sieglou], *Přehledné dějiny literatury*. Díl 3. *Dějiny české a světové literatury od roku 1945 do současnosti*, Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1997.

[s Pavlem Markem], *Karel Dostál-Lutinov bez mýtů, předsudků a iluzí: Nástin života a díla vůdčí osobnosti českého katolického modernismu*, Třebíč: Arca JiMfa, 1998

2. Studie

Ke genezi kritika: mladý Bedřich Václavek a F. X. Šalda. In: *B. Václavek spolutvůrce pokrokové kulturní politiky*, red. J. Trautman, Brno 1977, s. 141–156.

Interpretace a dezinterpretace Šaldova vztahu k náboženství (K problematice estetizované religiozity u F. X. Šaldy a jejich výkladů v letech 1914–1938), „Ateizmus“ V, 1977, č. 6, s. 526–546.

Interpretace a dezinterpretace Šaldova vztahu k náboženství (K problematice estetizované a jejich výkladů v letech 1939–1956), „Ateizmus“ VI, 1978, č. 5, s. 446–473.

Zdeňka Nejedlého výklad tzv. náboženskosti u F. X. Šaldy, „Česká literatura“ XXVI, 1978, č. 5, s. 419–473.

Bedřich Václavek v Sociologické revui. Od sociologické estetiky avantgardismu k perspektivě nové koncepce umělecké tvorby, „Česká literatura“ XXVII, 1979, č. 5, s. 381–392.

Hostinského pojetí estetické zkušenosti a vědecké tradice české estetiky. [in:] *Pocta Otakaru Hostinskému*, red. R. Pečman, Brno 1980, s. 107–113.